

„Triesterce“ in „Tagespošte“, ki so živa priča „schwarz auf weiss“, da „Novice“ celi čas, kar smo ustavo dobili, so mogle le braniti se napadov, ki so jih v teh časnikih trpele pravice slovenskega naroda, „Novice“ same, „Zg. Danica“ in celo „Šolsk. Tovarš“, ali posamesne osebe, ki se za domovino poganjajo. Zmiraj le bramba in nič ko bramba proti rovarstvu neustavnemu. In celo vse brošure naših ljudi nič niso družega ko le bramba; nesramna „Thierfabel“ je rodila šibo „Don Quixotta“, — laži v „Deutschthum-u in Krain“ so rodile resnico v „Krain und das Deutschthum“, — „Slovenski jezik in krajnska špraha“ tudi le je bramba proti neslanim čenčarijam v časnikih, kavarnah in gostivnah. In v obliči takih „dokumentov“, ki jih imamo v roki po številkah zaznamovane, si upa kdo krivčiti „die Wortführer“ slovenskega naroda, da oni začenjajo borbo!! Naš program leži odprt celemu svetu: tako zmeren, tako pohleven je, da nas je skor sram, da se potegujemo — ne za polno ravnopravnost, ki je zagotovljena vsem narodom avstrijskim, ampak komaj za polovico tistih pravic, ki tudi nam grejo po veličanski besedi Cesarjevi. In še potegovanje za to ubogo polovico ravnopravnosti se črni, obrekuje in denuncira za — strašno prikazen!! Dobro vemo, da potegovanje za obveljavo te revne polovice vznemirja tiste nemškutarske duše, ki bi rade zazibale narod naš, da bi dremal in smrčal v tem, ko drugi žanjejo. Al ne bo dal, da bi se zoper besedo Cesarjevo in ustavne pravice Vam želja spolnila! V državnem zboru in v deželnih zborih, v časnikih naših vseh in v srcu vseh rodoljubov klije živa želja, da tudi slovenski narod zadobi svoje pravice. Res! žalostno je to, da so enake pravice oklicane vsem narodom, mi pa se moramo trgati še s časnikarskimi vrati, namesti da bi mirno uživali, kar nam gré. Še eno moramo pri tej priliki povedati. Kakor zdaj, ravno tako je bilo leta 1848, ko je v prvič milejše sonce tudi pred naše vrata posijalo. Čuden „Witz des Zufalles(?)“ — kakor Jean Paul pravi — je pa posebno to, da kakor takrat tako zdaj, sta tudi Trst in Gradec Ljubljano v stisko vzela, pa je niste mogle stisniti. Kakor zdaj „Triesterce“ in „Tagespošta“ dela, tako sta takrat delala „Lloyd“ tržaški in pa „Gracarca“. Do pičice vse tako — ravno tiste obrekovanja, laži in denunciacije slovenskih časnikov in posamesnih oseb. Že samo to mora ljudem oči odpreti, da vidi, kdor ni slep. Zato nas nekaj tolaži. V „črne bukve“ tistih dopisunov vsaki dan leta 1848 zapisane „Novice“, so prišle čez 3 leta — v „zlate bukve“. Naj svojim bravcom povemo, kako to; saj gosp. prof. Melzer menda ne bo hud, da mrtve kličemo iz grobov. Leta 1851 je bil on vrednik slovenskega uradnega „Časnika“, kar pride v 25. listu sostavek na dan pod naslovom „Čast in Slava Slovencem“ (ki smo bili leta 1848 toliko obrekovani, da razdiramo Avstrijo, protivimo Frankobrodu, vlečemo z banom Jelačičem itd.) In kaj je pisal vradni časnik 3 leta potem? Damo le en kosček za pokušnjo z podpisom Melzerjevim: „Radi omenimo pri tej priložnosti, koliko so si prizadevali slovenski pisatelji v tako nevarnih časih naše ljudstvo na pravi poti ohraniti. Vsi ti sostavki so zapisani v zlate bukve zgodovine naše. V prvi versti pa tam najdemo „Novice“, katerih 6. tečaj leta 1848 bo še poznim unukam slovel kakor znamenje zveste domoljubnosti“ itd. — Da vrednika g. prof. Melzerja nikdar nikoli nismo nagovarjali, naj „Novicam“ piše tako „čast in hvalo“, nam bo rad potrdil. Omenili pa tega tudi nismo zato, da bi se presrečne čislali lesketati se v „zlatih bukvah“ kakega časopisa, ampak le zato, da smo pokazali, kako včasih „črne bukve“ peljejo naravnost — v „zlate.“ Sklepamo pa te vrstice s tem, da se „Triest.“ „original-correspondencia“ mrzi nad tem, da so očitno imenovala korespondenta njenega in „Tagesp.“ To bi bila prečudna

privilegija, da bi se kdo smel skrivati pod plajšč brezimnosti, kdor stopi na oder očitnosti! Kdor pošteno dela, se mu ni treba bati luči. Dandanašnji se mora vediti, kdo je, ki to ali uno reče. Svet sodi in plačuje dela po tem. Zato le iz kotov na beli dan, da svet vidi in sodi!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V zbornici poslancov je bila pretekli teden huda borba. Šlo je namreč za premoženje cerkvenega in šolskega zaloga. Dnarsveni odbor je zboru predložil nasvêt, naj sklene, da to, kar 31. oddelek konkordata (to je, tiste pogodbe, ki jo je vlada naša 5. nov. leta 1855 sklenila s papežem) odločuje o premoženji šolskega zaklada, ne spoznava za postavno veljavno; drugi predlog pa terja, naj se šolski zalogi vseh dežel vržejo v en državen šolsk žep. Ta poslednji predlog je celo vest centralističnega g. Brošeta tako vščipnil, da je svoj glas povzdignil zoper njega in rekel, da kratko nemalo ne bo kaj takega potrdil česki deželni zbor. Na to se vzdigne škof Litvinović in z zgovorno besedo brani konkordat navadnih napadov in odkriva namere nasprotnikov. Zdaj pa stopi dr. Giskra na noge, začne s tem, da konkordat ni državna pogodba, in sklene s tem, naj celi konkordat se prekliče, ter konkordat tako opisuje, kakor da bi bila največa za Avstrijo, se vé da — ker za Avstrijo s konkordatom ne mara večidel protestantska Nemčija. Govorili so še drugi, pa nobeden ni naskokoval konkordata tako kakor Giskra; zagovarjali so konkordat tudi še drugi neduhovni poslanci, nekteri pa so željo izrekli, naj se v nekterih stavkih prenaredi po treznem in ne enostranskem prevdarku. Če bi že to zoperustavno ne bilo, da ožji zbor državni jemlje to postavo v svojo razsojo, je bilo to celo iz trte zvito, da pri dnarsveni točki cerkvenega in šolskega zaloga naj bi se pretresal celi konkordat, kateremu početju se je celo dr. Mühlfeld, oče „Religions-edicta“, ustavljal. Ako ni jasno, kako je država nekdanj razliko samostansko premoženje po sili zlila v cerkveni in šolski zalog, naj ona vse to naprej odkrije, da se natančno zvé, čigavo je to, čigavo uno, in za kateri namen je bilo. In ta misel — kakor se kaže — bo menda tudi obveljala, zoper katero pa tudi konkordat ni, ki h koncu 31. oddelka pravi: „et juxta piam fundatorum mentem.“ Ker pomenki pretekli teden o tem še niso bili končani, bomo sklep še le slišali prihodnjič. — Omeniti imamo še iz poprejšne seje, da se je škof Dobrila za tistih 25000 gld., ki so v milošnjo namenjeni revnim Istrijanom, z gorko besedo potegnil in svetu odkril siromaško deželo, rekši, da več sosesk je v Istri, ki včasih celo zimo nimajo družega živeža kakor sirove brinjeve jagode! Ali morejo taki siromaki delavni biti? — 28. t. m. je minister duarstva zboru naznanil, da je državna kasa v taki silni stiski, da neobhodno potrebuje 50 milijonov gld., zato naj državni zbor dovoli, da vlada teh 50 milijonov na upanje vzame tam, kjer ji bo najbolje kazalo. Ministrov predlog se je dnarsvenemu odboru izročil v prevdarek. — V zbornici gosposki je obveljal sklep, naj se davek na žganje, ki ga je zbornica poslancov po ministerskem predlogu postavila na $6\frac{3}{10}$ kr., zniža na $4\frac{2}{10}$ kr. — Vsaki dan se pričakuje ukaz, da bojo telegrafi tudi po slovansko pisali. — Presvita cesarica, še zlo boleha, se bo po nasvetu novih doktorjev, podala v toplice v Kissingen na Parskem. — Županija v Oséku je sklenila po poslancih prositi Njih veličanstvo, naj bi dr. Tkalacu, v tiskarni pravdi obsojenemu, se odpustila kazen. — Na Laškem je še vse pri starem; cesar Napoleon ima še zmirej dva obraza, z enim se dela dobrega papežu, z drugim kralju sardinskemu; v Rim gré za poveljnika francozke armade general Montebello. — Turke je Mirko (oče kneza črnogorskega) pri Martinicah tako potolkel, da so zgubili 500 mož.